

ผลกระทบที่เกิดจากการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ
และมาตรการแก้ไข

ตามที่ได้ศึกษามาแล้วถึงรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีการปฏิบัติ และการควบคุมการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ซึ่งพบว่าในปัจจุบันระเบียบวิธีการปฏิบัติในเรื่องนี้รวมทั้งมาตรการควบคุมยังกำหนดไว้ไม่ชัดเจน ซึ่งนอกจากจะทำให้ไม่สามารถนำผลของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพไปใช้เป็นพยานหลักฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วการขาดระเบียบวิธีการปฏิบัติตลอดจนขาดการควบคุมที่เหมาะสมดังกล่าว ได้ส่งผลให้การปฏิบัติของพนักงานสอบสวนไม่อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมซึ่งทำให้เกิดผลกระทบในด้านต่าง ๆ หลายประการ ดังนั้นในบทนี้จะเป็นการศึกษาถึงผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่เกิดจากการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ดังนี้

4.1 ผลกระทบต่อสิทธิและสถานะของผู้ต้องหา

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าผู้ต้องหาในคดีอาญา เป็นบุคคลที่กฎหมายให้การคุ้มครองโดยกำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำอันเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองและสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือจากทนาย เป็นต้น สำหรับประเทศไทยสิทธิของผู้ต้องหาดังกล่าวก็ได้รับการคุ้มครองเช่นเดียวกัน โดยได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังที่ได้กล่าวมาแล้วแต่อย่างไรก็ตามในการดำเนินคดีอาญานั้น เจ้าหน้าที่งานของรัฐมักให้ความสำคัญในด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเป็นหลัก ดังนั้นในการปฏิบัติงานในบางครั้งอาจกระทบกระเทือนต่อสิทธิของผู้ต้องหาที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

ในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพก็เช่นเดียวกันหากพนักงานสอบสวนได้กระทำไปโดยไม่คำนึงถึงสิทธิต่าง ๆ ของผู้ต้องหาแล้วย่อมจะทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้ต้องหาเสียหายต่อพนักงานสอบสวนเอง และเสียหายต่อกระบวนการดำเนินคดีอาญาของรัฐในที่สุด

นอกจากผลกระทบต่อสิทธิของผู้ต้องหาดังกล่าวแล้ว การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพยังอาจส่งผลกระทบต่อผู้ต้องหาในด้านอื่น ๆ อีก เช่นในด้านชื่อเสียงเกียรติภูมิของเขา เป็นต้นในหัวข้อนี้จะศึกษาถึงผลกระทบของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพที่อาจเกิดขึ้นในกรณี ดังต่อไปนี้

4.1.1 กรณีผู้ต้องหาถูกบังคับ ชูเช็ญ ล่าหลวง หรือจูงใจด้วยวิธีการอันมิชอบ

ตามที่ได้ศึกษามาแล้วว่า ความสมัครใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในเรื่องการรับฟังคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐาน ซึ่งกฎหมายให้ความสำคัญในเรื่องความสมัครใจของผู้ต้องหาเป็นอย่างมาก โดยผู้ต้องหาในคดีอาญามีสิทธิตามกฎหมายที่จะไม่ให้การหรือจะให้การอย่างใดก็ได้¹ ซึ่งสิทธิดังกล่าวนี้ย่อมจะรวมถึงสิทธิที่จะไม่ให้การหรือกระทำการใด อันเป็นปฏิบัติต่อตนเองด้วยสำหรับในส่วนของพนักงานสอบสวนเองนั้น กฎหมายก็บัญญัติห้ามพนักงานสอบสวนทำ หรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่าหลวง หรือชูเช็ญ หรือให้สัญญากับผู้ต้องหาเพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างใดในเรื่องที่ต้องหา² หลักกฎหมายดังกล่าวย่อมครอบคลุมถึงวิธีปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของคำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหาด้วย กล่าวคือการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพจะกระทำได้ต่อเมื่อผู้ต้องหาสมัครใจ โดยเขาได้สละสิทธิที่จะไม่ให้การและสิทธิที่จะไม่ให้การเป็นปฏิบัติต่อตนเองแล้วโดยสิ้นเชิง

¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135

ดังนั้น หากปรากฏว่าผู้ต้องหาคดีอาญาคนหนึ่งคนใดได้นำชี้ที่เกิดเหตุ ประกอบคำรับสารภาพเพราะถูกบังคับ ชู เชื้อ ล่อลวง หรือจูงใจด้วยวิธีการอันมิชอบ ในลักษณะต่าง ๆ ย่อมเป็นการละเมิดต่อสิทธิที่เขาจะไม่ให้การและสิทธิที่จะไม่ให้การ เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองอันเป็นสิทธิตามกฎหมายของเขาโดยตรง และนอกจากนี้ยังเป็นการละเมิดต่อสิทธิที่เขาได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าไม่มีความผิด อันเป็นสิทธิของผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญ³ เพราะเป็นการบังคับให้ผู้ต้องหาแสดงตนว่าเป็นผู้กระทำความผิด ซึ่งตามหลักกฎหมายดังกล่าวแล้วย่อมจะเป็นหน้าที่ของผู้กล่าวหาที่จะต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยได้กระทำความผิดจริง⁴ ผลจากการกระทำอันมิชอบต่อผู้ต้องหาดังกล่าว ย่อมจะทำให้การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพนั้น เป็นพยานหลักฐานที่รับฟังไม่ได้ ตามนัยแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 และการกระทำดังกล่าวของพนักงานสอบสวนย่อมจะเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นซึ่งเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา⁵

สำหรับผลกระทบต่อผู้ต้องหาในด้านอื่นๆ ซึ่งได้แก่ผลกระทบต่อชื่อเสียงเกียรติภูมิและสถานะทางสังคมของเขานั้น จะนำไปพิจารณาในหัวข้อต่อไป

4.1.2 กรณีผู้ต้องหาสมัครใจ

การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพซึ่งกระทำโดยความสมัครใจของผู้ต้องหาจะส่งผลกระทบต่อสิทธิและสถานะของผู้ต้องหาเพียงใดหรือไม่นั้น มีข้อพิจารณา ดังต่อไปนี้

³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 มาตรา 29

⁴ โภคิน พลกุล, "รัฐธรรมนูญไทยกับหลักประกันในเรื่องสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย", วารสารนิติศาสตร์, ปีที่ 14 ฉบับที่ 1, 2527, หน้า 112.

⁵ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157

1. ผลกระทบต่อนิติที่ได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ อันเป็น
 สิทธิซึ่งบัญญัติไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2534 มาตรา 29
 ซึ่งในเรื่องนี้ผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านได้ให้ข้อคิดเห็นว่าเป็นการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องต่อบท
 บัญญัติตามรัฐธรรมนูญดังกล่าว ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้เขียน
 จึงขอนำข้อคิดเห็นดังกล่าวมาแสดงไว้ ดังนี้

"สิ่งที่ปรากฏให้เห็นอยู่เกือบจะทุกคืนวัน เมื่อเจ้าหน้าที่จับบุคคล
 ใดและมีการทำแผนประทุษกรรม (ไม่ว่าการกระทำดังกล่าวจะตรงตามระเบียบ
 เกี่ยวกับคดีของทางตำรวจหรือไม่ก็ตาม) โดยอ้างว่าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพจะมี
 การนำผู้ต้องหาไปถ่ายรูป บางครั้งก็ทำเป็นวิดีโอเทปรวมทั้งที่สื่อสารมวลชนจะถ่าย
 ทอดมาส่งทางหนังสือพิมพ์รวมทั้งโทรทัศน์ด้วย ภาพที่ปรากฏให้เห็นจะมีทั้งทำแสดง
 การกระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นทำจ้วงจาบด้วยมีด หรือจ่อปืนยิงผู้ต้องเคราะห์กรรม
 หรือร้ายไปกว่านั้น คือทำข่มขืนเด็กหญิงผู้เคราะห์ร้าย ภาพเหล่านั้นในสายตาของผู้
 ที่พบเห็นไม่ว่าในหน้าหนังสือพิมพ์หรือในโทรทัศน์ ผู้เขียนเชื่อว่าผู้เห็นหรือผู้ชมร้อยละ
 ร้อยคล้อยตามไปกับภาพที่เห็นว่าผู้ต้องหานั้น คือผู้กระทำความผิดในเรื่องนั้นอย่าง
 แน่หนอนร้อยเปอร์เซ็นต์ ผู้เขียนค่อนข้างเชื่อว่าไม่มีผู้ใดที่จะปฏิเสธความรู้สึกเช่นนั้น
 กรณีนี้ถ้าจะว่ากันไปแล้วอีกอย่างหนึ่งก็คือเท่ากับเป็นการตัดสินการเป็นผู้กระทำความ
 ผิดโดยอาศัยเครื่องมือสื่อสารมวลชนนั่นเอง ซึ่งประเทศทั้งหลายในโลกผู้เขียนยังไม่
 เคยเห็นว่ามีที่ไหนเขาทำกันเราจะอาศัยแต่เพียงว่าที่จัดทำแผนประทุษกรรมเช่นนั้น
 เพื่อให้ได้ภาพพจน์ที่กระจ่างแต่เพียงอย่างเดียวน่าจะไม่ได้ ผู้เขียนเคยได้ฟังคำชี้แจง
 ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องบางคน ว่ามีความจำเป็นที่ต้องประมวลเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
 เพื่อประมวลภาพพิจารณาของศาลในที่สุด ส่วนการที่สื่อสารมวลชนนำไปเผยแพร่เป็น
 สิ่งที่ช่วยไม่ได้ เพราะไม่อาจห้ามปรามได้เนื่องจากเป็นเรื่องความหิวโหยของ
 สื่อสารมวลชนเอง การกล่าวเช่นนั้นดูจะเป็นการกล่าวที่ขาดความรับผิดชอบอย่างสิ้น
 เชิง เพราะการทำแผนประทุษกรรมนั้นว่าที่จริงก็ไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องทำในลักษณะ
 ที่ละเอียดลออทุกแง่ทุกมุมจนถึงขนาดนั้น เพียงให้รู้ว่าเหตุเกิดในบริเวณไหนสภาพภูมิ
 ประเทศหรือบริเวณเกิดเหตุอยู่สภาพเช่นไร โดยการถ่ายทำที่นำมาประกอบกับภาพ

เขียนติดต่ออะไรในภายหลังก็ยอมทำได้ หรือแม้แต่จะกันมิให้มีการถ่ายภาพการจัดทำ
แผนประทุษกรรมก็ยอมกระทำได้ (ถ้าคิดว่าอยากกระทำเช่นนั้น) ความจริงการทำ
แผนประทุษกรรมในลักษณะ เอิกเกริกเช่นนี้ มีผู้กล่าวไว้ค่อนข้างถูกต้องว่ามี
ลักษณะเป็นการแสดง หรือ Show business ซึ่งผู้เขียนเห็นพ้องด้วยเป็นอย่างยิ่ง
ความจริงมีผู้กล่าวไว้ซึ่งไม่น่าจะมองข้ามไปเสียทีเดียวว่าผลของ Show business
ในการทำแผนประทุษกรรมแต่ละรายมีผลต่อการพิจารณาความดีความชอบ หรือการ
เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งเสียด้วยซ้ำไป ซึ่งผู้เขียนเองไม่ยากให้เป็นจริงเช่นนั้นเลย
และถ้าจะอ้างว่าการเปิดเผยถึงแผนประทุษกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดความข่าแครงแก่
ผู้ที่คิดจะกระทำความผิด หรือเป็นเครื่องเตือนพลเมืองดีทั้งหลายให้รู้ถึงเล่ห์กระเท่
ของเหล่าร้ายด้วยแล้วก็ยิ่งเห็นว่าเป็นข้ออ้างที่ดูจะขาดน้ำหนักอยู่มาก เพราะถ้าจะ
สังเกตให้ดีว่าในภาพที่ปรากฏต่อมวลชนแต่ละครั้งผู้ที่ถูกกล่าวหาเหล่านั้นดูจะ ยิ้มหัว
และไม่ได้มีความเกรงกลัวต่อสิ่งที่เกิดขึ้นเลยพอดีพอร้ายกลับจะกลายเป็นพระเอกไป
เสียด้วยซ้ำ

สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่เป็นเรื่องที่จะมองเห็นว่า เป็นเรื่องเล็กน้อย
เพราะถ้าจะย้อนกลับมาพิจารณาดูว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความชอบธรรมข้อใดที่นำ
บุคคลที่ถูกกล่าวหาขึ้นไปแสดงเกี่ยวกับรายละเอียดของการกระทำที่อ้างว่าเป็นความ
ผิด (แม้ว่าจะอ้างว่าผู้ต้องหาไร้สารภาพ ซึ่งความจริงแล้วผู้ต้องหายอมรับสารภาพ
ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ได้มากมายรวมทั้งอาจกลับค่าให้การเสียเมื่อใดก็ได้อีกด้วย) ถ้า
ผู้อ่านจะลองนั่งพิจารณาบทพวนดู ก็จะเห็นว่ามื่ออยู่สักก็เรื่องที่ทำนได้เห็นภาพการทำ
แผนประทุษกรรมทางโทรทัศน์ หรือทางหนังสือพิมพ์และแล้วปรากฏในที่สุดว่าบุคคลดัง
กล่าว อัยการสั่งไม่ฟ้องเพราะมีพยานหลักฐานไม่เพียงพอหรือศาลพิพากษายกฟ้อง
ในที่สุด สถิติในเรื่องเหล่านี้ไม้อาจที่จะนำมาเปิดเผย ถ้าหากนักศึกษาคิดจะทำ
วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอกจะติดตามเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ในที่สุด
ซึ่งผู้เขียนค่อนข้างที่จะสนับสนุนถ้าหากจะมีนักศึกษามีความสนใจในเรื่องนี้ การ
ปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ต่อผู้ต้องหา ซึ่งยังมีได้ถูกศาลพิพากษาให้เป็นผู้กระทำผิด

เช่นในกรณีที่กำลังกล่าวมาแล้วข้างต้น ในความเห็นของผู้เขียนเห็นว่าเป็นการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องต่อบทบัญญัติมาตรา 27 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรฉบับปัจจุบัน"^๕

นอกจากข้อคิดเห็นดังกล่าวแล้วมีบางท่านเห็นว่า การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ซึ่งได้กระทำต่อหน้าสื่อมวลชน เท่ากับเป็นการตัดสินการเป็นผู้กระทำผิด โดยอาศัยสื่อมวลชนเป็นเครื่องมืออันเป็นการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้อง หรือขัดแย้งต่อหลักการข้อสันนิษฐานเรื่องความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา^๖

สำหรับในส่วนของผู้เขียนนั้นด้วยความเคารพต่อข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าโดยเนื้อหาของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ (หรือการทำแผนประทุษกรรมตามความเข้าใจของผู้ทรงคุณวุฒิบางท่าน) ในกรณีที่ผู้ต้องหาสมัครใจนั้น ไม่เป็นการขัดต่อหลักการข้อสันนิษฐานว่าผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์หรือไม่มีความผิดตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแต่ประการใด โดยมีเหตุผลดังนี้

^๕ อักษราทร จุฬารัตน, "สิทธิของผู้ต้องหาที่ได้รับการมองข้ามหรือหลงลืม", วารสารนิติศาสตร์, 14 (มิถุนายน 2527), หน้า 87 - 89.

^๖ วรวิทย์ ฤทธิพิศ, "ผลกระทบทางกฎหมายจากการเสนอข่าวคดีอาญาต่อการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531), หน้า 73.

1) วัตถุประสงค์ในการจัดให้ผู้ต้องหาंनाชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำ
 รับสารภาพ คือการรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและ
 พุทธิการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและ
 พิสูจน์ให้เห็นความผิด และเป็นการบันทึกรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความ
 ผิด ซึ่งน่าจะทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น ซึ่งพนักงานสอบสวนมีอำนาจกระทำการ
 ดังกล่าวได้ตามนัยแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 และ
 มาตรา 132 ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้จากการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพเป็น
 พยานหลักฐานเข้าสู่การพิจารณาในชั้นพนักงานอัยการและในชั้นศาลเท่านั้น ทั้งนี้โดย
 ไม่มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ผู้ต้องหาंनाชี้ที่เกิดเหตุ และแสดงท่าทางในการกระทำ
 ความผิดให้ปรากฏต่อสาธารณชน หรือสื่อมวลชนแต่ประการใด

2) การที่ผู้ต้องหาंनाชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพตลอดจน
 การแสดงท่าทางในการกระทำความผิดให้พนักงานสอบสวน บันทึกภาพไว้เป็นการ
 กระทำที่อยู่ภายในขอบเขตของความสมัครใจโดยแท้จริง เพราะพนักงานสอบสวน
 เพียงแต่จัดให้มีการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพเท่านั้น ส่วนการนำชี้ที่เกิด
 เหตุและการแสดงท่าทางในการกระทำความผิดเป็นสิทธิของผู้ต้องหาเองที่จะนำชี้
 และแสดงท่าทางอย่างไรก็ได้และพนักงานสอบสวนก็ต้องบันทึกไปตามนั้น พนักงาน
 สอบสวนจะชักจูง หรือแนะนำให้ผู้ต้องหาंनाชี้ที่เกิดเหตุ หรือแสดงท่าทางในการ
 กระทำความผิดให้เป็นไปในแนวทางตามที่พนักงานสอบสวนต้องการไม่ได้ เพราะจะ
 เป็นการปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135
 ดังนั้น การที่ผู้ต้องหาสมัครใจชี้ที่เกิดเหตุ และแสดงท่าทางในการกระทำความผิดไม่
 ว่าจะ เป็นเพราะผู้ต้องหาได้สำนึกในความผิดที่ได้กระทำหรือเพราะมุ่งหวังให้เกิดผล
 ในด้านเหตุอันควรปรานีเพื่อที่จะได้รับการลดหย่อนโทษ ตามบทบัญญัติแห่งประมวล
 กฎหมายอาญาหรือจะเป็นเพราะเหตุผลใดก็ตาม การกระทำดังกล่าวของผู้ต้องหา
 เป็นเพียงการแสดงข้อเท็จจริงให้ปรากฏต่อพนักงานสอบสวนว่า ตามคำให้การของ
 เขานั้น เขาได้กระทำการในลักษณะอย่างไร ณ สถานที่ใดเท่านั้น

3) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 226 ได้บัญญัติห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดจากการกระทำอันมิชอบ ดังนั้นหากการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ เป็นวิธีการที่ขัดต่อสิทธิของผู้ต้องหาที่ได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์แล้ว การกระทำดังกล่าวย่อมจะเป็นการกระทำที่มีชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 226 เพราะขัดต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะส่งผลให้ผลของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังไม่ได้ แต่จากการตรวจสอบคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวกับการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพแล้วยังไม่ปรากฏกรณีศาลวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานดังกล่าวรับฟังไม่ได้เพราะขัดต่อรัฐธรรมนูญแต่ประการใด

โดยเหตุผลดังกล่าวผู้เขียนจึงเห็นว่า โดยเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของพยานหลักฐานที่ก่อให้เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ซึ่งได้กระทำด้วยความสมัครใจของผู้ต้องหาแล้ว ย่อมจะไม่ส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้ต้องหาที่ได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์แต่ประการใด แต่อย่างไรก็ตามการที่ไม่มีระเบียบวิธีการปฏิบัติที่ชัดเจน และขาดการควบคุมที่ดีพออาจเป็นเหตุให้การปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงเกียรติภูมิ และสถานะทางสังคมของผู้ต้องหาได้อย่างมาก ซึ่งจะพิจารณาโดยละเอียดต่อไป

2. ผลกระทบต่อสิทธิที่จะไม่ให้การและสิทธิที่จะไม่ให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง การที่ผู้ต้องหานำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพตลอดจนแสดงท่าทางในการกระทำความผิดให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ด้วยความสมัครใจนั้นกรณีดังกล่าว ย่อมถือได้ว่าผู้ต้องหาได้สละสิทธิที่จะไม่ให้การตลอดจนสิทธิที่จะไม่ให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองซึ่งเขามีอยู่ตามกฎหมายแล้ว ดังนั้นปัญหาในเรื่องผลกระทบต่อสิทธิดังกล่าว จึงไม่เกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าผู้ต้องหาจะสมัครใจที่จะกระทำการดังกล่าว แต่ก็มิชอบที่นำพิจารณาอีกประการหนึ่งก็คือ ก่อนที่เขาจะสมัครใจนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพนั้น ผู้ต้องหาได้ทราบหรือไม่ว่าเขามีสิทธิที่จะไม่กระทำการดังกล่าวก็

ได้ เพราะระเบียบวิธีการปฏิบัติในเรื่องนี้ไม่ได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนจะต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบถึงสิทธิที่จะไม่ให้การ และสิทธิที่จะไม่ให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองก่อนที่จะจัดให้ผู้ต้องหานำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ดังนั้นจึงอาจมีผู้ต้องหาบางคน เกิดความเข้าใจว่า หากเขาได้ให้การรับสารภาพต่อพนักงานสอบสวนไปแล้วก็เป็นหน้าที่ของเขาที่จะต้องนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ซึ่งถ้าผู้ต้องหาได้ทราบถึงสิทธิดังกล่าวเสียก่อนแล้ว เขาอาจจะไม่สมัครใจก็ได้ และนอกจากนี้ก็ควรพิจารณาถึงสิทธิของผู้ต้องหาที่จะได้รับการช่วยเหลือจากทนายควบคู่ไปด้วย เพราะการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นปฏิปักษ์ต่อผู้ต้องหาโดยตรง ซึ่งอาจส่งผลให้เขาถูกฟ้องคดีอาญาในความผิดที่ถูกกล่าวหา

ดังนั้นในส่วนนี้ผู้เขียนเห็นว่าควรกำหนดระเบียบปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ โดยให้พนักงานสอบสวนต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบถึงสิทธิของเขาที่จะไม่กระทำการดังกล่าวเสียก่อน และหากผู้ต้องหาต้องการให้ทนายอยู่ด้วยในขณะที่เขากระทำการดังกล่าว พนักงานสอบสวนก็ควรจะดำเนินการให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้ต้องหา แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นกรณีที่ทนายสามารถให้คำปรึกษาหรือสามารถอยู่ร่วมในขณะที่ผู้ต้องหานำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพด้วย และหากทนายไม่ให้ความร่วมมือหรือไม่สามารถกระทำการตามความประสงค์ของผู้ต้องหาได้ ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบและหากผู้ต้องหามีความสมัครใจที่จะนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพโดยไม่มีทนายอยู่ร่วมด้วยก็ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการไปตามความสมัครใจของผู้ต้องหา ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นการแน่ใจว่าผู้ต้องหาได้สมัครใจนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพอย่างแท้จริง และนอกจากนี้จะต้องมีมาตรการควบคุมดูแลการปฏิบัติ โดยในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพทุกครั้งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนผู้เป็นหัวหน้าในท้องที่ และหากเป็นคดีความผิดที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกตั้งแต่ 10 ขึ้นไปจะต้องมีนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ระดับผู้กำกับการตำรวจขึ้นไปเป็นผู้ควบคุมดูแลการดำเนินการเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

3. ผลกระทบต่อชื่อเสียงเกียรติภูมิและสถานะสังคมของผู้ต้องหา

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพมีวัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานเข้าสู่การพิจารณาของพนักงานอัยการและการพิจารณาของศาลเท่านั้น และเมื่อพิจารณาถึงระเบียบวิธีการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวก็ไม่ได้กำหนดให้ผู้ต้องหาจะต้องนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ โดยเปิดเผยต่อสื่อมวลชนแต่ประการใด ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าโดยเนื้อหาของแท้จริงของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพย่อมจะไม่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงเกียรติภูมิและสถานะทางสังคมของผู้ต้องหาแต่ประการใด

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากระเบียบวิธีการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวยังไม่กำหนดไว้โดยชัดเจน ดังนั้น ในทางปฏิบัติจึงปรากฏว่าการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพมักจะเกินขอบเขตของวัตถุประสงค์ในเรื่องดังกล่าวอยู่เสมอ กล่าวคือ มีการจัดให้ผู้ต้องหานำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพโดยเปิดเผยให้สื่อมวลชนบันทึกภาพเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงเกียรติภูมิและสถานะทางสังคมของผู้ต้องหาอย่างมาก ถึงแม้ว่าผู้ต้องหาจะนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพและแสดงท่าทางในการกระทำความผิดด้วยความสมัครใจก็ตามแต่ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้ต้องหาได้สมัครใจกระทำการดังกล่าวโดยเปิดเผยต่อสื่อมวลชนที่มีวัตถุประสงค์ในการบันทึกภาพของเขาเพื่อนำออกเผยแพร่ ซึ่งการกระทำเช่นนี้เท่ากับเป็นการประจานผู้ต้องหาต่อสาธารณชนเป็นการทำลายเกียรติยศชื่อเสียงเกียรติภูมิของเขาทำให้ค่าหรือราคาของผู้ต้องหาในทางสังคมหรือศีลธรรมหมดไปหรือลดน้อยลง และหากว่าผู้ต้องหานั้นมิได้ถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิดเมื่อนำรูปของผู้ต้องหาไปลง หรือแพร่ภาพโฆษณา บุคคลที่ได้พบเห็นก็จะเกิดความรู้สึกในทางไม่ดีต่อเขาทำให้เขาได้รับความมัวหมองติดตัว และแม้ว่าศาลจะมีคำพิพากษาว่ามีความผิดก็ไม่ได้หมายความว่า สิทธิในชื่อเสียงเกียรติคุณในฐานะที่เป็นมนุษย์ของผู้ต้องหาจะสูญสิ้นไป เขายังทรงไว้ซึ่งเกียรติยศ ชื่อเสียงและชอบที่จะได้รับการยอมรับนับถือ

และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายที่เท่าเทียมกันตลอดไปอยู่นั่นเอง ทั้งในปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนก็ได้ย้าถึงหลักการนี้ไว้ในข้อ 30 ว่า "ไม่มีบทใดในปฎิญญานี้ที่อนุমানว่าให้สิทธิใด ๆ แก่รัฐหมู่คนหรือบุคคลใดในอันที่จะดำเนินกิจกรรมใด ๆ อันมุ่งต่อการทำลายสิทธิเสรีภาพดังกล่าวไว้ ณ ที่นี้" อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าสิทธิในชื่อเสียง เกียรติคุณของบุคคลในความเป็นมนุษย์ไม่อาจสูญสิ้นลง ไม่ว่าบุคคลนั้นจะตกอยู่ในสถานะใด แม้ว่าผู้ต้องหาเป็นผูกระทำความผิดจริง แต่เขาก็อาจไม่ใช่ผูกระทำความผิดในสายตาของกฎหมาย ทั้งนี้เพราะผู้ต้องหาอาจกระทำไปโดยป้องกัน หรือเหตุสุดวิสัย ซึ่งการกระทำเช่นนี้ ในสายตาของกฎหมายถือว่าเขาเป็นผู้บริสุทธิ์ เมื่อศาลพิพากษายกฟ้อง หากใครไปเรียกเขาว่าอาชญากร อาจกลายเป็นการดูหมิ่นเขาในสายตาของกฎหมาย^๕

เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นดังกล่าวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงนำตัวอย่างที่ปรากฏทางหนังสือพิมพ์มาแสดงให้เห็นดังนี้

"... ก่อนหน้านั้นนายบุญยังได้แอบหาโอกาสที่จะชโมยควายตัวดังกล่าวจากนายประดิษฐ์มาสบโอกาสตอนที่นำควายไปผูกให้กินหญ้าอยู่หลังบ้านจึงถือโอกาสไปจูงกลับมาบ้านขณะที่ไม่มีคนอยู่ ห่างจากบ้านของนายประดิษฐ์ 4 กม. เมื่อถึงบ้านจึงจัดแจงนำไปอาบน้ำขัดสีฉวีวรรณ "อীগ" หมายถึงเสพสมให้สมความตั้งใจ โดยพรรณนาว่าควายดังกล่าวมีรูปร่างไม่ใหญ่โตเกินไป อวัยวะไม่เล็กไม่ใหญ่ขนาดพอเหมาะ ประกอบกับอยากลอง เพราะขนาดสุนัขก็ยังเคยลองมาแล้ว แต่ดวงไม่ดีเจ้าของตามตำรวจมาจับไว้เสียก่อน เลยพลาดโอกาสทำให้สวรรค์ล่ม

^๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า 70 - 71.

หลังถูกจับกุมตำรวจนำตัวนายบุญยังไปทำแผนยังที่เกิดเหตุ ขณะยืนบนตอมไม้ เข่งพยายามจะร่วมเพศควายตัวดังกล่าว สร้างความเสียหายให้กับชาวบ้านที่อยู่ในเหตุการณ์ เพราะต่างทราบกันดีว่านายบุญยังมีนิสัยวิตถาร ติดสารระเหยอย่างงอมแงมและชอบร่วมเพศกับสัตว์ ปัจจุบันเป็นหนุ่มโสด"^๑

จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นว่าการเสนอข่าวเกี่ยวกับการชู้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพในเรื่องนี้จะเน้นหนักทางด้านให้ความบันเทิง โดยไม่เกิดสาระประโยชน์แก่ประชาชนแม้แต่น้อย แต่สำหรับผู้ต้องหาที่ตกเป็นข่าวในคดีเรื่องนี้ย่อมเป็นที่แน่นอนว่าชื่อเสียงเกียรติภูมิ และสถานะทางสังคมของเขาจะต้องสูญหายไปโดยสิ้นเชิง

ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าในการนำชู้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ควรกำหนดระเบียบวิธีการปฏิบัติให้ชัดเจน และมีการควบคุมการปฏิบัติให้อยู่ภายในขอบเขตที่เหมาะสม โดยกำหนดให้พนักงานสอบสวนจะต้องพยายามหลีกเลี่ยงการดำเนินการในลักษณะที่เปิดเผยต่อสื่อมวลชน เพื่อเป็นการป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นดังกล่าว

4.2 ผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลอื่น

นอกจากผลกระทบต่อสิทธิและสถานะของผู้ต้องหาตามที่ได้ศึกษามาแล้ว การนำชู้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพยังอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลอื่น ๆ อีกด้วย กล่าวคือ

4.2.1 บุคคลที่เกี่ยวข้องในคดี ได้แก่ผู้เสียหายและพยานในคดีนั้น

ในส่วนของผู้เสียหาย อาจได้รับผลกระทบจากกรณีที่มีการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ที่มีการเผยแพร่ภาพการกระทำดังกล่าวสู่สาธารณชน เพราะในบางครั้งปรากฏว่าพนักงานสอบสวนให้ผู้เสียหายร่วมแสดงท่าทางในขณะที่ผู้ต้องหากระทำความผิดด้วย โดยเฉพาะในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา การที่ภาพการกระทำของผู้ต้องหาในขณะที่ข่มขืนกระทำชำเราปรากฏต่อสายตาของสาธารณชนย่อมจะเป็นการตอกย้ำให้ผู้เสียหายเสื่อมเสียชื่อเสียง และได้รับความอับอายตลอดจนความทรมาณทางด้านจิตใจมากยิ่งขึ้น และในบางครั้งหากสถานที่เกิดเหตุอยู่ในบริเวณเคหสถาน อันเป็นที่พักอาศัยของผู้เสียหาย หรือของบุคคลอื่น การเผยแพร่ภาพการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพก็อาจเป็นการเปิดเผยสภาพความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของผู้เสียหายหรือบุคคลผู้เป็นเจ้าของเคหสถานอันเป็นสถานที่เกิดเหตุ โดยที่เขาไม่มีความต้องการให้บุคคลทั่วไปได้รับรู้เรื่องดังกล่าวของเขา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมจะส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของเขาทั้งสิ้น สำหรับในส่วนของผู้พยานผู้เขียนเห็นว่าไม่น่าจะได้รับผลกระทบจากการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพแต่ประการใด เว้นแต่ในกรณีที่พยานเป็นเจ้าของเคหสถานอันเป็นสถานที่เกิดเหตุซึ่งอาจได้รับผลกระทบดังกล่าวแล้ว และนอกจากนี้การชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพต่อหน้าประชาชน ตลอดจนการเผยแพร่ภาพการกระทำดังกล่าวออกสู่สายตาสาธารณชน ในกรณีพนักงานสอบสวนให้พยานร่วมในการชี้ที่เกิดเหตุด้วย อาจเป็นการเปิดเผยตัวพยานบุคคลในคดีนั้นซึ่งอาจทำให้พยานถูกขู่ ภัยหรือได้รับอันตรายจากการกระทำของผู้ต้องหาหรือพวกของผู้ต้องหาได้

4.2.2 บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในคดี

การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ที่สื่อมวลชนนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชนนอกจากจะส่งผลกระทบต่อสิทธิ และสถานะของผู้ต้องหา, ผู้เสียหายตลอดจนบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในคดีแล้ว กรณีดังกล่าวย่อมจะส่งผลกระทบต่อเนื่องไปถึงบิดามารดาสามีภรรยา และญาติพี่น้องของผู้ต้องหาทำให้เสื่อมเสียต่อชื่อเสียงเกียรติภูมิ ตลอดจนเสื่อมเสียต่อวงศ์ตระกูลของเขาอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

4.3 ผลกระทบต่อกระบวนการดำเนินคดีอาญาของรัฐ

4.3.1 ผลกระทบต่อการดำเนินคดีอาญาชั้นพนักงานสอบสวน

การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินคดีอาญาในชั้นพนักงานสอบสวนได้เพียงใดหรือไม่นั้น มีข้อพิจารณาดังนี้

1. กรณีผู้ต้องหานำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ เพราะถูกพนักงานสอบสวนบังคับขู่เข็ญ หลอกลวง ให้คำมั่นสัญญา หรือกระทำมิชอบประการอื่นซึ่งจะทำให้ผลของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพไม่สามารถใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 และจะส่งผลให้การดำเนินคดีอาญาของพนักงานสอบสวนในเรื่องนั้นเป็นกระบวนการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ยังเป็นการทำลายน้ำหนักรับความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานอื่น ๆ ในคดีเรื่องนั้นอีกด้วย เพราะอาจทำให้เกิดความเกิดความสงสัยว่าพยานหลักฐานนั้นได้มาโดยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

2. กรณีผู้ต้องหานำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ด้วยความสมัครใจ กรณีนี้ย่อมจะเป็นประโยชน์ต่อการรวบรวมพยานหลักฐาน และหากการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพนั้นได้กระทำภายในขอบเขตที่เหมาะสมแล้ว ย่อมจะไม่ส่งผลกระทบในทางที่เสียหายต่อการดำเนินคดีอาญาในชั้นพนักงานสอบสวน แต่ประการใด

3. กรณีที่ผู้ต้องหาหนีที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ไม่ว่าจะสมัครใจหรือไม่สมัครใจก็ตาม หากมีการเผยแพร่ภาพของผู้ต้องหา ในขณะที่แสดงท่าทางในการกระทำความผิดออกสู่สาธารณชนแล้ว ย่อมจะทำให้ผู้ที่ได้เห็นภาพดังกล่าวเกิดความเชื่อมั่นว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดที่สมควรได้รับการลงโทษตามกฎหมาย แต่ถ้าหากปรากฏว่าในคดีนั้นพนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง หรือศาลพิพากษายกฟ้อง ประชาชนทั่วไปที่เคยเห็นภาพที่ปรากฏทางหน้าหนังสือพิมพ์ หรือโทรทัศน์ อาจจะเกิดความสับสนขึ้นในจิตใจว่า เพราะเหตุใดและทำไมผลจึงออกมาเช่นนั้น ซึ่งอาจก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ และไม่เชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมขึ้นได้

4.3.2 ผลกระทบต่อการดำเนินคดีอาญาชั้นพนักงานอัยการ

การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินคดีของพนักงานอัยการได้ดังนี้

1. ในกรณีที่ผู้ต้องหาหนีที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพเพราะถูกบังคับคู่เช็ญหรือจูงใจด้วยวิธีการอันมิชอบ และหากความข้อนี้ไม่ปรากฏในชั้นพิจารณาของพนักงานอัยการ อาจส่งผลให้พนักงานอัยการสั่งฟ้องผู้ต้องหาเนื่องจากผลของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพอันเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยวิธีการอันมิชอบนั้น

2. หากภาพการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพของผู้ต้องหาได้ถูกเผยแพร่ให้ประชาชนได้รู้เห็นแล้ว ย่อมจะทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อว่าผู้ต้องหา นั้นได้กระทำความผิดจริง แต่ถ้าหากว่าในคดีนั้นพนักงานอัยการได้พิจารณาอย่างเที่ยงธรรมและรอบคอบแล้ว และสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาไม่ว่าจะโดยเหตุผลใดก็ตาม ย่อมจะทำให้ประชาชนเกิดความคลางแคลงสงสัยว่าการที่พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้องผู้หา นั้นถูกต้องแล้วหรือไม่

4.3.3 ผลกระทบต่อการดำเนินคดีอาญาชั้นศาล

โดยที่ผลของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ เป็นพยาน

หลักฐานอย่างหนึ่งที่ศาลจะต้องพิจารณาวินิจฉัยด้วยความละเอียดถี่ถ้วน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 และมาตรา 227 ซึ่งหากการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพนั้นมิได้เกิดจากความสมัครใจ จำเลยก็สามารถยกเป็นข้อต่อสู้ได้ว่าเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ ดังนั้นการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ย่อมจะไม่ส่งผลกระทบในด้านการรับฟังพยานหลักฐาน ตลอดจนการวินิจฉัยซึ่งนำพยานหลักฐานแต่ประการใด

4.4 ผลกระทบต่อพยานหลักฐานอื่นในคดี

การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพที่ได้มาด้วยวิธีได้ที่ไม่ชอบกล่าวคือ มิได้เกิดจากความสมัครใจของผู้ต้องหา จะส่งผลกระทบต่อพยานหลักฐานอื่น ๆ ในคดีได้เพียงใดหรือไม่ มีข้อพิจารณาในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

4.4.1 ในกรณีผู้ต้องหาได้รับสารภาพด้วยความสมัครใจ แต่การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพเพราะถูกพนักงานสอบสวนบังคับ ชู้ เชิญ หรือกระทำมิชอบด้วยประการใด ๆ กรณีนี้ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะส่งผลให้ค่าให้การรับสารภาพของผู้ต้องหาที่พนักงานสอบสวนได้มาทั้งหมดเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังไม่ได้ แม้ว่าคำรับสารภาพที่ได้ให้ไว้ครั้งแรกจะเกิดจากความสมัครใจก็ตาม เพราะการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ เป็นส่วนหนึ่งของคำรับสารภาพ¹⁰ เมื่อได้มาด้วยวิธีการอันมิชอบด้วยกฎหมายแล้ว ย่อมจะต้องถือว่าคำรับสารภาพของผู้ต้องหาทั้งหมดในคดีนั้นเป็นคำรับสารภาพที่ได้มาโดยกระบวนการอันมิชอบด้วยกฎหมาย

4.4.2 ในกรณีที่การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ซึ่งเกิดจากวิธีการอันมิชอบโดยผู้ต้องหาไม่สมัครใจนั้น หากเป็นผลให้ได้พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพิ่มเติมเข้ามาอีก เช่น ผู้ต้องหานำชี้ที่เกิดเหตุและนำพนักงานสอบสวนไป

¹⁰ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 901/2482, 2258/2533

ยึดอาวุธปืนที่ใช้ในการกระทำความผิด ซึ่งซุกซ่อนอยู่ในบริเวณที่เกิดเหตุ ในกรณีนี้ การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพย่อมจะเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังไม่ได้ แต่มี ปัญหาว่า อาวุธปืนที่ได้จากการนำชี้ที่เกิดเหตุโดยมิชอบดังกล่าว จะเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้หรือไม่

ในเรื่องนี้ ศาลอเมริกันวางหลักไว้แน่นอนว่าพยานเช่นนี้รับฟังไม่ได้ โดยให้เหตุผลว่าเมื่อต้นตอ หรือแหล่งกำเนิดที่ทำให้ได้พยานมาเป็นสิ่งที่ไม่ชอบแล้ว พยานนั้นก็ย่อมเป็นสิ่งที่ไม่ชอบไปด้วย เปรียบเสมือนผลไม้อันเกิดจากต้นไม้ที่เป็นพิษ ผลนั้นย่อมมีพิษร้ายด้วย (The fruit of a poisonous tree doctrine) ถ้า ศาลยอมรับฟังพยานที่ได้มาโดยวิธีนี้แล้ว ย่อมส่งเสริมให้ตำรวจใช้วิธีนอกกฎหมาย แสวงหาพยานหลักฐานมาประกอบคดี ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้อง¹¹

แต่ตามกฎหมายไทย ศาลฎีกาได้เคยตัดสินเรื่องนี้ไว้ ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 500/2474 ว่า แม้คำรับสารภาพที่เกิดขึ้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย จะรับฟังไม่ได้ แต่พยานอื่นที่ได้จากคำรับอันมิชอบนั้น เป็นพยานที่รับฟังได้ ข้อเท็จจริงในคดีนี้มีว่า จำเลยถูกฟ้องว่าสมคบกับพวกทำการปล้นทรัพย์ ในระหว่างที่ผู้ใหญ่บ้านจับกุมตัวจำเลย มาไต่สวน ผู้ใหญ่บ้านได้แนะนำจำเลยว่าให้รับเสีย จะได้กันไว้เป็นพยาน จำเลย จึงรับสารภาพแล้วนำเจ้าพนักงานไปค้นเอาของกลางได้ ในชั้นศาลจำเลยคัดค้านว่า จำเลยให้การโดยถูกเจ้าพนักงานแนะนำให้รับ ไม่ควรรับฟัง ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า แม้คำรับของจำเลยจะรับฟังไม่ได้ก็ดี โจทก์ก็ยังมีคำบุคคลอื่นอีกสองคนเป็นพยาน ยืนยัน และจำเลยยังได้นำค้นของกลางเป็นวัตถุพยานอีกด้วย คดีจึงไม่มีข้อสงสัยฟัง ได้สนิทใจว่าจำเลยทำความผิดดูจ้อหาโจทก์¹²

ด้วยความเคารพในคำวินิจฉัยของศาลฎีกาในเรื่องดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่า

¹¹ เข็มชัย ชุตินวงศ์, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทประสูรวงศ์ จำกัด, 2527), หน้า 256.

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 257.

การที่ยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้จากคำรับสารภาพ หรือการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบ คำรับสารภาพอันมิชอบนั้น น่าจะเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ทั้งนี้ผู้เขียนเห็นด้วยกับแนวความคิดของศาลในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ว่า ถ้าศาลยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยวิธีการอันมิชอบนี้แล้ว ย่อมจะเป็นการสนับสนุนให้พนักงานสอบสวนใช้วิธีการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในการแสวงหาพยานหลักฐานประกอบคดี ซึ่งจะส่งผลเสียต่อกระบวนการยุติธรรมของรัฐ ตลอดจนแนวความคิดและทัศนคติในการดำเนินคดีอาญาของพนักงานสอบสวน

4.4.3 การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพที่เกิดจากวิธีการอันมิชอบ จะส่งผลกระทบต่อพยานหลักฐานอื่นในคดี เช่น ประจักษ์พยาน หรือพยานแวดล้อมกรณีต่าง ๆ หรือไม่นั้น กรณีนี้ยังไม่มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐาน สำหรับผู้เขียนเห็นว่า พยานหลักฐานอื่นเกิดจากการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพที่รับฟังไม่ได้นั้น ไม่เป็นเหตุที่จะทำให้พยานหลักฐานอื่นในคดีต้องเสียไปด้วย เพราะเป็นพยานหลักฐานคนละส่วนที่แยกต่างหากจากกัน อย่างไรก็ตามแม้ว่าพยานหลักฐานดังกล่าวจะยังคงรับฟังได้ แต่ก็อาจจะสูญเสียความน่าเชื่อถือทำให้พยานหลักฐานนั้นมีน้ำหนักน้อยลง เพราะอาจเกิดข้อสงสัยว่าพยานหลักฐานในส่วนอื่น ๆ นั้น พนักงานสอบสวนได้มาโดยวิธีการอันบริสุทธิ์ และชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

4.5 สรุปข้อดี - ข้อเสียของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ

จากผลการศึกษาที่ได้ดำเนินการมาแล้วทั้งหมด ทำให้สามารถสรุปถึงข้อดี และข้อเสียของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพได้ดังนี้

4.5.1 ข้อดี

1. เป็นพยานหลักฐานที่จะยืนยันให้เห็นได้ว่า คำรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนเกิดจากความสมัครใจของผู้ต้องหาโดยแท้จริง และตามความสัตย์จริง มิได้เกิดจากถูกบีบบังคับ ล้อลวง หรือกระทำมิชอบด้วยประการอื่น ๆ

2. ผลของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ จะเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุ, วัตถุ ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดี ซึ่งน่าจะใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบคำรับสารภาพของผู้ต้องหาได้เป็นอย่างดี

3. การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ต้องหาได้ยอมรับข้อเท็จจริงในรายละเอียด ตามที่ปรากฏในคำให้การรับสารภาพ ทำให้คำรับสารภาพของเขาเป็นพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักมากยิ่งขึ้นและยังส่งผลทางด้านจิตวิทยาต่อผู้ต้องหาที่รับสารภาพในชั้นสอบสวนด้วยความสมัครใจไม่คิดที่จะกลับคำให้การปฏิเสธในชั้นศาลหรือไม่กล้ากลับคำให้การปฏิเสธในชั้นศาลเพราะเขาได้เปิดเผยความจริงอย่างหนักแน่นว่าเขาได้กระทำความผิดให้พนักงานสอบสวนตลอดจนประชาชนที่มองเห็นได้รับรู้ในความสมัครใจรับสารภาพของเขาแล้ว

4. เป็นการตรวจสอบว่าคำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหานั้นเป็นไปตามความสัตย์จริงมิใช่เป็นการรับสารภาพเพื่อรับโทษแทนผู้อื่นจึงเป็นการกลั่นกรองว่าผู้ต้องหานั้นเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริงหรือไม่ เพราะผู้กระทำความผิดที่แท้จริงย่อมจะต้องนำชี้ที่เกิดเหตุได้ถูกต้อง ตรงตามรายละเอียดต่าง ๆ ของการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น

5. คำรับสารภาพของผู้ต้องหาอาจเป็นผลทำให้เขาต้องรับโทษ แต่ในขณะที่เขายังอาจเป็นเหตุบรรเทาโทษด้วย ดังนั้น การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพในกรณีที่ผู้ต้องหาสมัครใจ จึงเป็นการเปิดโอกาสให้เขาได้กระทำในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาอันจะเป็นเหตุบรรเทาโทษแก่เขาได้

6. การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพของผู้ต้องหา อาจทำให้พนักงานสอบสวนพบข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่จะนำไปสู่การพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิดคนอื่นอีกได้

7. การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ เป็นพยานหลักฐานที่จะช่วยให้ศาลสามารถพิจารณาถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ ในการกระทำความผิดได้ตามสภาพที่เป็นจริง ทำให้การวินิจฉัยคดีของศาลเป็นไปโดยสะดวก

8. ผลของการนำชี้ที่เกิดเหตุประค้ำรับสารภาพจะเป็นประโยชน์ทางด้านสถิติทำให้ทราบถึงแบบแผนในการกระทำความผิด อันเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดในลักษณะเดียวกันเกิดขึ้นอีก

4.5.2 ข้อเสีย

1. การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบค้ำรับสารภาพในปัจจุบันยังไม่มีการควบคุมโดยระเบียบวิธีปฏิบัติที่มีความชัดเจน ทำให้เป็นดุลพินิจของพนักงานสอบสวนที่จะปฏิบัติอย่างไรก็ได้โดยปราศจากการควบคุมที่เหมาะสม เช่น อาจให้ผู้ต้องหาชี้ที่เกิดเหตุต่อหน้าประชาชนโดยเปิดเผยต่อ สื่อมวลชน ทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงเกียรติภูมิของผู้ต้องหาและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2. การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบค้ำรับสารภาพในปัจจุบันเป็นวิธีการปฏิบัติที่อยู่ในความควบคุมของพนักงานสอบสวนโดยลำพัง จึงส่งผลให้จำเลยสามารถกล่าวอ้างในชั้นศาลได้โดยง่ายว่าไม่ได้กระทำด้วยความสมัครใจอย่างแท้จริง แต่ได้กระทำไปเพราะถูกบีบบังคับ ล้อลวง หรือโดยการกระทำมิชอบด้วยประการต่าง ๆ ของพนักงานสอบสวน

3. ในปัจจุบันยังไม่สามารถนำผลของการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบค้ำรับสารภาพไปใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาของศาลได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

4.6 มาตรการแก้ไข

เนื่องจากการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบค้ำรับสารภาพได้ก่อให้เกิดทั้งข้อดี และข้อเสียในลักษณะต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวแล้ว ดังนั้นในหัวข้อนี้จะพิจารณามาตรการที่เหมาะสมในการแก้ไขผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดจากการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบค้ำรับสารภาพ ดังนี้

4.6.1 มาตรการยกเลิกการนำขึ้นที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ

การยกเลิกวิธีการนำขึ้นที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ เป็นมาตรการแก้ไขที่จะทำให้ผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่เกิดจากวิธีการดังกล่าว หดสั้นไปโดยตรง เพราะจะทำให้พนักงานสอบสวนไม่สามารถนำวิธีการนำขึ้นที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพมาใช้ได้อีกต่อไป แต่ถ้าหากยกเลิกวิธีการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวเสียแล้ว ย่อมส่งผลให้ประโยชน์ที่เคยได้รับจากการนำขึ้นที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพจะต้องหดสั้นไปด้วย ผลที่ตามมาก็คือ ประสิทธิภาพในการดำเนินคดีอาญาของรัฐย่อมจะต้องลดลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากในสภาพการณ์ปัจจุบันพนักงานหลักฐานในคดีอาญานั้นหาได้ยากมาก เพราะมีการฆ่าและล้มฆาตกรอย่างมากมายจนยากที่จะนำฆาตกรเข้าสืบในชั้นศาลได้¹³ การยกเลิกวิธีการนำขึ้นที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพย่อมจะทำให้โอกาสที่จะได้พยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์การกระทำความผิดต้องลดน้อยลง ดังนั้น มาตรการนี้จึงไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการดำเนินคดีอาญาของรัฐได้อย่างแท้จริง

4.6.2 มาตรการแก้ไขปรับปรุงระเบียบวิธีการปฏิบัติในการนำขึ้นที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพเพื่อให้อยู่ภายในขอบเขตที่เหมาะสม

ตามที่ได้ศึกษามาแล้วว่าวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่แท้จริงของการนำขึ้นที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ มิได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ ของผู้ต้องหา และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแต่ประการใด แต่สาเหตุสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติของพนักงานสอบสวนในเรื่องดังกล่าวส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ นั้น เนื่อง

¹³ จิตติ เจริญญา, "คำชี้ขาดทอของผู้กระทำผิด รับฟังได้แล้ว" เอกสารสงเสริมวิชาการตำรวจ, 328 (มกราคม 2537), หน้า 17.

มาจากยังไม่มีกำหนดระเบียบวิธีการปฏิบัติ ตลอดจนขอบเขตและการควบคุมที่มีความเหมาะสมและชัดเจน ซึ่งข้อบกพร่องดังกล่าวนี้อยู่ในวิสัยที่จะแก้ไขได้โดยง่าย ดังนั้นมาตรการแก้ไขปรับปรุงระเบียบวิธีการปฏิบัติในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ จึงเป็นแนวทางที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อกระบวนการดำเนินคดีอาญาของรัฐได้มากที่สุด เพราะจะทำให้ประโยชน์ที่เคยได้รับจากการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพยังคงอยู่ และเมื่อได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้ว วิธีการปฏิบัติดังกล่าวย่อมจะมีประสิทธิภาพและได้รับความเชื่อถือจากทุกฝ่ายมากยิ่งขึ้น สำหรับรายละเอียดที่จะเสนอแนะให้แก้ไขปรับปรุงนั้น จะกล่าวในบทที่ 5 ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย